

ՄԻՔ.

Գրու-նի

հր.

Հարկաւորութեամբ

Մեզմ Ի Գրու

Ֆ Է Լ Է Ք

ՄՈՐԱՆԱԿԱՆ

Րիսալէյի իւմիյէ, էտէպիյէ, սանաիյէ, թիւն-
նարիյէ, հիֆեսեէ վէ մէպահիսի
միւնիստէյի սաիրէ.

ԷՍԷՐԻ

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Յ. ՊԱԼԵԳՃԵԱՆ

ՍԱՊԸԳ ՄԻՒՏԻՐԻ ՄԻՒԼՂԱ ԳԱԼԷՄԻ ՏԱԱՎԻՅԻ ԹԻՃԱՐԷԹԻ ԳԱՅՍԷՐԻՅԷ

Ի Ի Զ Ի Ի Զ Ի

ՀԱՅԿԵ ԱԷՆԷ

ՏԵՐՍԻՐԻՆՃԻ

ՃԻՐԶ

معارف فطارت جلیله سندن تحصیل اولنان رخصت موجبہ طبع اولمشدر — رخصتنامه تاریخی فی کانون ثانی سنہ ۹۷

ԻՍԹԱՆՊՈԼ

ՄԱԹՊԱՄԱԻ ԱՐԱՄԵԱՆ

1884

Յ Է Լ Ե Ք

Մ Ո Ւ Ս Ս Ա Վ Վ Ե Ր

ՐԻՍԱԼԷՅՈՒՆ ԻԼՄԻՅԷ, ԷՏԷՊԻՅԷ, ՍԱՆԱԻՅԷ, ԹԻԻՃՃԱՐԻՅԷ, ՀԻՔԵԱԵԷ ՎԷ
ՄԷՊԱՀԻՍԻ ՄԻՏԻՏԻՏԷՅԻ ՍԱԻՐԷ

ՊԻՐ ԹԵՊԵՏՏԻԻԼԱԹՂ ՂԱՐԻՊԷ

Տէր իսէմ իհթիմալ տըր օ' կիւնքի
հուզղարտան տէր իսթըր իտէն պու-
լունուր:

Պունտան 20 սէնէ ագտէմ' Գայ-
սէրիյէնին Կէրմիր գարիյէսինին Պար-
թեւեան մէքթէպի իմթիհանընտա
պուլունարագ, նազարը տըգգաթը-
մըզը ճէլպ իտէն պիր խուսուսու, ի-
րատ էթտիյիմիզ նութգա էստա իթ-
թիխազ էթմիշ, վէ մէքթէպի մէզ-
պուր թալէպէ էֆէնտիլէրինտէն էք-
սէրիսինին՝ վաթանըմըզըն օ' ճիհէթի-
նէ պիր քէհքէշան, վէ նիշէ պիլատը
սաիրէտէ իսէ, պիրէր ախթէրի նու-
րէֆշան օլաճագըսըր իւմիտի կէօս-
թէրմիշ իտիք:

Նէ՛ իտի նազարը տըգգաթըմըզը
ճալիպ օլան չէյ,

Շակիրտանտան գըսմը ազամընըն,
պիր թաղըմ զէնկին էվլատը կիպի ի-
լէրուտէ հասպ էլ քեարը գատիմ
մէշղուլիս էթլէրինի մէնաֆիյի շախ-
սիյէլէրինէ հասր իթմէեիպ, մէնֆա-

աթը զաթիյէլէրինի՝ ումումուն մէն-
ֆաաթընա խըտմէթտէ արաեաճագ
օլան ֆագըր վէ էսնաֆ էվլատընտան
պուլունտուզըսըր իտի:

Իֆթիխար էտէրիզ քի պու զանը-
մըզ՝ չօգ սիւրմէեիպ սըհհէթինի կէօս-
թէրէրէք, միւխընէ թալէպէ էֆէն-
տիլէրտէն նիշէլէրի օ' կիւնտէն պէ-
րու տուր քի մէրքէզինտէ, վէ մա-
հալը սաիրէտէ բէյարէյ իպրաղը ա-
սարը քեարկիւզարի իթմէքտէ տիր-
լէր:

Պու իֆատէմիզի միւլէյիէտ օլարագ
փէք չօգ տէլիլէրիմիզ վար իսէ տէ,
շիմտիլիք պիրիսինի պէեան իտէլիմ:

Գարիեէյի մէզպուրէ էհալիսինին
վաթանը սանիտի հիւքմիւնտէ պու-
լունան Եօզղատ գասապատը, օ' սա-
ետէ թէհայիլի միւճիպ պիր սիւ-
րաթ իլէ պաշընը ալըպ կիթմէտէ
տիր:

Պու Եօզղատ օ' նիմ մէտէնի մէմլէ-
քէթլէրտէն իտիքի, չօգ տէյիլ՝ պուն-
տան 21-22 սէնէ ագտէմէն միւհիմմ

պիր խոստուտուն միլլէթիմիդտէն լեա-
ղըմ կէլէնլէրէ իրթարը իշուն, ար-
թըդ Եկեղեցի, Գպրատուն միւմքին
տէյիլ իտի եա՛, մուվաֆֆադիեթինի
խթիհսալ էյլէմիշ օլտուղումուզ Կ.
Ճիվէլէքեան էֆէնտինին խանէսի իթ-
թիսալինտէ քեալին դահվէխանէտէ
օլտուն պարի, պիր մէճլիսի ումումի
ադալինէ նէ՛ էթտիմ իտէ տէսթէրէս
օլամանան պու նաչիդ տիր:

Միւտաթէլէ խոհնլէրին էօզրինիւ
սօրար իտէնիզ « Պիգիմ էհաշիմիզ
էօյլէ շէյլէր պիշմեզ, վէ աւնէրէ
պու էօշսաւ եիւզ վէրմէյէ կէշմեզ »
ճէվապը իտի:

Շիմօտի պու ճէվապա տէյիլ մահալը
ստիրէտէ, պլիննէֆա Եօզղատ իշնտէ
պիլէ « Արթըդ պու տա օլուր շէյտէն
տէյիլ տիր » տէեէճէքլէր, վէ միւ-
պալէզատան առտ իտէճէքլէր պու-
լունուր . . . պիլիրիմ:

Օ՛ միսիլլուլէրէ ճէվապէն՝ աթիդ
քեաղըտլարը դարըշտըրմամ լեաղըմ
կէլտէ, թարաֆըմըզա վիրուտ էթմիշ օ՛
մէալտէ, վէ տէ միւմպա օլմագ իւզրէ
միւթէատալիտ միւտաթէլէ թէգքիրէ-
լէրի պուլա պիլէճէյիմի թէքրար պիր-
լէ, տէյիլ քի իֆատէմտէ իսրար, ան-
ճագ՝ թէպէատիւլաթը սէրլէնին,
վուգուլաթը մէսպուգէեի դարիպէեէ
նէ՛ տէրէճէ ինանըմաղ պիր հալէ
վաղ իտէր օլտուղունու իթթար իտէ-
րիմ:

Գալտը քի, պու հալտէ տէ — էօյ-
լէ իտէ օ՛ միւհիմմ տէնիլէն խոստու-
տան տօլաեը պիր մազարրաթ հիսս
իտիլմիշ օլմալը տըր — չիւպհէսինէ
զահիպ օլանլար պուլունմասը խաթ-
րա կէլիր. պինաէն ալէյհ անը տա
պիլտիրէլիմ:

Թէպտիլի մէզհէպ խոհնլէրին վէր-
կուսինի էշիյինէ իսապէթ խոհն մըդ-
տար իլէ ալըպ տա մէնսուպ օլտու-
ղու սընըֆա տախիլ օլա պիլմէլէրի
իդֆալաթը, օ՛ կիւնլէր փէք չօդ իշ
կէօրմէքտէ օլտուղունտան, ճանիպի
ֆաթրիդխանէտէն օլունան թագրիր
իւղէրինէ, թէպտիլի մէզհէպ խոհն-
լէրին մէզհէպի ապիսինտէ իքէն թէվ-
ղի օլունմուշ վէրկուսի նէ մըդտար ի-
սէ, անը ալարագ թէֆրիգի լաղըմ
կէլէճէյինէ տաիր սատըր օլան էմիր-
նամէյի սամինին մաթպու սիւրէթլէ-
րինտէն միւթէատալիտ նիւսթէլէր ա-
լարագ, սէյեւհաթըմըզտա իճապ ի-
տէն եէրլէրէ թէվղի էթմիշ, վէ մէա-
լի սամիսինի տախի իղահ էյլէմիշ
օլտուղում կիպի, Եօզղատտա տախի
սէպիւլմաղզան էհալիեի վէրկիւ սէ-
պէպիլլէ թէպտիլի մէզհէպ խահիլին-
տէ կէօրտիւլիմտէն, միւրաալմ միւն-
վալը մէշրուհ իւզրէ պիր վաղիֆէյի
ֆախրիյէ իֆասընտան իպարէթ իտի:

Ձիրա օ՛ կիւնիւն հիւքմիւնճէ պլին-
տէ պիր քիշինին զաղէթէ օգումաղ
օլտուղու շէօյլէ տուրսուն, պու մի-
սիլլու էմինամէլէրին նէշրի տախի,
մէճլիսի էեալէթտէ պիր քէրլէ ալէ-
նէն գրաաթ իտիլմէքտէն իպարէթ
պուլունտուղունտան, հիւքմիւ ճէլիլի
էհալիյի ումումիյէեէ մաալիւմ օլա-
մաղ իտի:

Միւփհան Ալլահ. վազըթ . . . Եիւն-
կիւն դալլինճէ պէհէր սանիյէսի մէ-
լէք տօղուրաճագ պիր հապպէտէն
մաատուտ օլան վազըթ. նէլէր իա-
փար . . . էօյլէ պիր միւհիմմ իթթարը
խթիմա դըմնտա պապը իճթիմա-
լէրի մէստուտ օլան պիր էհալի, նա-
զար պուլուրունուզ քի, սաեէյի մու-

վաճառողները վաճառելի հաղորթի Շե-
հինշահիսէ, վէ վաճառեալը ուրում ու
տանիչ վէ մէարիֆ իլէ պու կիւնքի
կիւննէ կիպի իճթիմալէրէ սէրպէսթ-
լիք գաղանա պիւլիչ:

Էվլէթ Աթենաս թարափընտան
Մէրսուլ Հիւրիկ կիպի, օ ճանիպէ տա-
խի աղիմէթ իտէն Կէրմիր մէթէ-
պինսէն միւլթէնճ Եֆէնտիլէր, Եօզղաս
ասիւմանընա պիր ալաիմ իւսսէմայը
միւթէնէվլին, վէ գամսը գուզայը
լէնկին տիմէք օլտուլար:

Պունու իսպաթ իչուն սահիֆէլէ-
րիմիլի՝ պաղի ֆէվզ Էլ առէ թէչէպ-
պիւսաթ պահալարը իլէ տէ թէզելին
իտէ պիլիր իսէք տէ, վիրուտի միւն-
թաղէր օլան Էվրազըն հէնուզ վասըլ
օլմատըղը ճիհէթլէ, անլէրի վաղթը
ախէրէ թաալիդ պիրլէ, շիմաիլիք
Միսրանեան մէթթէպի շակիրտանը-
նըն իմթիհան ղիյնէթինէ տալիր ալ-
մըլ օլտուլումուզ պիր գըթա մէք-
թուպուն տէրճինէ միւսարաաթ ի-
տէրիլ:

(Գուսուրու պասէնա)

ԳԱՅՍԵՐԻՅԵՆԻՆ ԱԹԻԳ ԳՕՃԱՊԱՇԸԼԸԸԸ
(Ճիյս 3 Աիւսիս 3 ՏԵՆ ՏԵՎԱՄ (սա. 47)

« Պիր Էվլէնիֆ պօսքան Էֆսիմ, պօսքա-
նա իֆի Էֆէ ֆիւրէ ֆիւրֆիւ պիթլի ֆէօր
ֆիթի սասանը. պիրիսի Էֆէֆ Էֆէ
ֆիւրէ ֆիւրֆիւ պիթլի ֆէօր ֆիթի, սիկէրի
սիթի Էֆէ ֆիւրէ ֆիւրֆիւ պիթլի ֆէօր ֆիթ-
ի. Էֆէֆ Էֆէ ֆիւրէ ֆիւրֆիւ պիթլի ֆէօր
ֆիթի, սիթի Էֆէ ֆիւրէ ֆիւրֆիւ պիթլի
ֆէօր ֆիթիսին փօսքունու երթըպ, պի-
չիպ, սիֆիպ արգասընա վերիթօր, սի-
թի Էֆէ ֆիւրէ ֆիւրֆիւ պիթլի ֆէօր ֆիթ-
ի՝ Էֆէֆ Էֆէ ֆիւրէ ֆիւրֆիւ պիթլի ֆէօր
ֆիթիսին փօսքունու երթըպ, պիչիպ,
սիֆիպ արգասընա վերիթօր. Էկէր Էֆէֆ

Էֆէ ֆիւրէ ֆիւրֆիւ պիթլի ֆէօր ֆիթի,
սիթի Էֆէ ֆիւրէ ֆիւրֆիւ պիթլի ֆէօր ֆիթ-
իսին փօսքունու երթըպ, պիչիպ, սի-
ֆիպ արգասընա վերիթօր իսի. »
Էֆէ ֆիւրէ ֆիւրֆիւ պիթլի ֆէօր ֆիթի,
Էֆէֆ Էֆէ ֆիւրէ ֆիւրֆիւ պիթլի ֆէօր ֆիթիսին
փօսքունու երթըպ պիչիպ, սիֆիպ ար-
գասընա վերիթօր իսի: »

« Վարժապետէ իքի եարըմ ուսթանա
պիր տօլտուլումալը » տէտի հաճի պապա:

Հէր թարափտան « Նիչուն նիչուն,
Լուիֆի տէ եանըլմագսըզ սէօյլէտի օնա
նիչուն պիր եարըմ օլմազ » սէօյլի գա-
պարըր իտի:

« Սէսի քէսինիլ տէ նիչուն օլտուլում-
նու սիգէ իսապէր վէրէիլիմ » տէեուպ
պաշլատը հաճի պապա չու մէսէլի չէք-
մէնէ:

« Բիւլանէթ իտէրլէր քի, Էսիկ զէման-
տա Չին իմէրաթօրլարընտան պիրիսի
ղանէթ քէսքին գուլվէյի մուհաֆազա-
նա մալիք օլտուլում հալտէ, քէնալիսին-
տէն պիրէր տէրէճէ ֆարգըլը պիր խառտ-
մէսի, պիր տէ հալայըղը վար ըմը. չէօյ-
լէ քի՝ իմէրաթօր հէր պիր չէյի իլք
տիյնէյիլտէ, խառտմէսի իքի, վէ հալա-
յըղը իսէ իւչ տէֆատա Էզպէր Էտէրէք
այնի իլէ սէօյլէնէ պիլիր իմիլէր:

« Շաիրին պիրիսի պիր աթիլէնէ նալի
օլմագ իւմիտի իլէ ուզուն միւտաթ չա-
լըրադ պիր կիւզէլ մէտհիյէ եափըպ
իմէրաթօրա արզ Էթաիթտէ, սէֆիլ տ-
տէմ միւքեաֆաթ պէթլէր իքէն նէ՝ ի-
չիթտի վանն Էտէրսինիլ. — Պու շիրի սի-
զին իչինիլ տէյիլ տիր ուսթա մալի տիր—
տէր իմէրաթօր:

« Պիչարէ շիր նաֆիլէ եէրտէ շիրին Էօզ
պէ Էօզ մալի օլտուլում, վէ նապընա խէ
պիր գաչ այլար չալըմըլ պուլունտու-
ղու հագընտա իմէրաթօրուն իսքեա-
թընա օլրաշըր իտի. իֆատէլէրինին իմէր-
աթօրա զէրրէ գառար թէէսիլի օլմա-
տըգտան պաշգա, իսրարընա պիր կիւճէն-
կինիլ տէ կէօսթէրիր կիպի իտէրէք
— Տահա սէօյլէ, սիզին պէն թանգիմէթ-
տիմ տէտիլիլ շիրիլ, պէն չօգտան տըր

լելիթ միշտ հէմ տէ՛ հզպէր սիլիլիւմ— տէ-
երիս պաշտարար սիլիպարէթի հա սէօյլէմէյէ :

«Շարիր պունսու տուեունճա ագլը պա-
շընտան ուշմագ տէրէճէսինէ կէլմիշ օլ-
տուղու սըրատա — Նէ՛ շաշըրտըն էֆէն-
տի, տէտի խիւէրաթօր. պու շիլիլի աղ-
զըմտա հզպէր էսիս վագըթ վագըթ
սէօյլէր օլտուղումտան եալընը պէն
տէյիլ խատէմէմ սիլէ սիլիլի :—

«Խըտմէթ քեարընա խիթ ապէն — Սէօյլէ
տէ տիյնէսին — տէր տէմէզ խատէմէ տա-
խի պիր նօգթա գուսուրսուզ օլարագ
իրատ էթտի պիթիրտի :

«Շարիրն կէօյլէրի գարարարագ չար-
վըմըշա տէօնտիլիւ հալտէ, խիւէրա-
թօր հիշ ալտըրմագսըզըն — Արթըզ խըր-
սըզըզընըզ իթիրաֆ էտէրսինիզ ա —
տէտի :

«Պիրտէն աեաղընա վարըպ տա պուն-
տա պիր հիքմէթ օլտուղունու, վէ քէն-
տիտի էօյլէ խըրսըզըզա իրթիքեապ էթ-
մէզ խուլիլնի արզ ու պէեան իթմէքտէ
իքէն — Կիթ տէտի խիւէրաթօր խատէմէ-
եէ. սիլիլի հալայըզըտա չաղըր, պէն պու
շիլիլի հարէմտէ տէ պագը սէօյլէրտիմ, օ՛
տա էօյլէնմիշ օլմալը :—

«Խատէմէ տէր հալ մապէյնտէ տիյնէ-
մէքտէ օլան հալայըզը կէթիրիպ տէ ա-
նըն տախի շիլիլի՝ հարֆը հարֆընա սէօյ-
լէմէսինտէ, շարիրն պու տէֆա թէտճ-
ճիւպիւ նահեան շէտիտ գօրգու իլէ գա-
րըշարագ րէնիլ քիւլ քէսիլմէյէ, վէ
տիգլէրի տիթրէմէյէ պաշար իտէ տէ, պիր
գաշ սանիյէ կէշէրէք գալպիլի մուհա-
ֆագաեա գօշան գան՝ պիթթէտրիճ տա-
մարլարտա նըզամը վէճհէ ճէրէեան իթ-
մէյէ, վէ ագլը պաշընա կէլմէյէ եիւզ
թութարագ, պու հալին գուզվէյի մու-
հաֆագա էսէրի օլտուղունա գարար գըլ-
մագտա իքէն, խիւէրաթօր տախի ար-
թըզ շարիլ էնտիշէտէն գուրթարմագ
էֆքեարըլա — Պէնիմ, տէր. էօյլէ ու-
զուն ուզատըեա չալըշըպ տա, շունտան
պունտան տէրմէ թօփլամա միւտահինճէ
մէտհիյէ լուղէթլէրիյլէ մանգում շիլիլէր
ինտիմտէ պիր ագճէ տէյմէզ. շու սաաթ-

տա հաղըրըզսըզ պիր շէյ տէյէ սիլիլի-
միտին օնա պագալմ, էօյլէ թօնթու-
րագլը մօնթուրագլը օլմաեըպ տա մէֆ-
հումու տէրէճէյի իգթիտարընըզ իմա
էթսէ էլ վէրիլի :—

«Խիւէրաթօրուն իշպու թէքլիֆի իւզէ-
րինէ շարիէ ճան կէլէրէք, պու տէֆա
գուզվէյի մուհաֆագա տա էսէրի գայտի
պուլունմամագտան նաշի ֆիքիրտէ հըֆզ,
վէ զէպանտա հզպէր խիլմէսի նա գա-
պիլի խիքեան օլմագ իւզրէ (1) Հինտ քէ-
լիմէլէրինէ միւշապիհ զարարիպ լուղէթլէր
իլէ պիր շիլիլ թանգիմ վէ ինշատ իլէտի
քի շու խիլի :

Անըմսըզ լիաս բսլօ պէսնէ ցասնի,
Բըսագ չիհ բմըրըքրա իլիէ ցաֆի,
Աէցամ բիպ գէմէլիլէլ էքէմֆիհ Լոպ,
Բըսամա աւս օ իպաք աքխապ ցասնի :
Սալիթիլի իքլէպ միգիպ քխապ օ էքի,
Ագըֆան լասմէ իպ վէն չիլի իսֆիսֆի,
Ջաւ իրիպ պիրաղ իրիպ պէրղա իրիպ,
Ագագ Լոպ իսլէկ էգիպ ցասաքիքի :

«Շարիրն թէտպիրի աճիլի սէմէրէսի օ-
լան իշպու շիլիլի ֆիլ հագըգա պիր
հարֆընը խիւէրաթօր սիլէ հըֆզ էտէ-
մէտի, նէրէտէ գալտը խատէմէսի վէ
հալայըզը :

«Խիւէրաթօր՝ շարիրն իշպու ֆէյլէսօֆի
թէտպիրիլի ֆիքրինճէ թահսին իլէ պէ-
րապէր, սիւրէթի գահիլէտէ — էֆէն-
տի. պու շիլիլտէն պիզ պիր մէֆհում
չըգարամատըզ, վէ խթիմալ էտէ կէլտի-
լիլիլ լուղէթլէրի իտէ, հիշ պիր լիսանա
եագըշտըրամատըզ. պէս պէլիլ չօճուզ-
լարըն պիր նէվ օեունու կիպի աղզընը-
զա կէլէնի իւլիլթմիւշ օլմալըսընըզ :—

—Շէվքէթլիմ, տէտի շարի. իշպու շի-
լիլտէն մէք վապիհ մանէալար չըգար, վէ
խթիմալ էյլէմիշ օլտուղում լուղէթլէր
տախի, քեաֆֆէթէն թիւրքիտէ միւսթա-

(1) Ֆէյլէսօֆիանըն իլմի քէլամ եախօս մանէա
գըսմըն ալու շարիրն մալլիմաթը Թամմէսի վար
ըմըշ, նիչուն քի ֆէվզ էլ աւէ գուզվէյի մուհա-
ֆագաթը պուլունման պիր աւէմէ, պունսան պաշ-
գա պիր սիւրէթ իլէ զալէպէ էսէմէզ իսի :

ամէլ օլան քէլիմէլէր տիր . շու գատար քի , գուլունուզուն էօզ պէ էօզ մալի , գուլվէյի մուհաֆազայը ֆէվզ էլ ատէնիզտէն սագընըլմագ իւզրէ պիր թարզը աճիպ իւզրէ նազմ իտիլտի :—

Պուրատա իրթիեար վարժապետէ թէվճիհի խիթապ իտէրէք «նէ՞ կիպի նազմ իտիլտիյնի սիզ պուլա պիլիբոմիսինիզ պատուելի » տէտի :

Վարժապետ հայրէճու տիւրիւպ տիւլիւնտիւքտէն սօնրա , « իլք մըսրաեը պիր տահա սէօյլէեհինիզ պագաեըմ խաթրըմա կէլէն կիպի մի տիր » տէեհիպ , իրթիեար իսէ , իլք մըսրաեը թէքրար էսէր էթմէզ պիրտէն վէ տէրէճէյի նիհայէտէ իզհարը սուրուր ու շատումանի իտէրէքտէն պի աշնիհի Արքիմեդէս կիպի(1) , « Պուլտոմ . . . պուլտոմ . . . պաղըրար . էվվէթ պուլտոմ . . . լուլէթլէր մագլուպ սուր ալթտան եօգարը չէվիրէրէք օգուենուր իսէ տօղրուլուր : »

Հաճի պապա վարժապետին պու պուլուլուշունու թահսին իտէրէք լուլէթլէրին պիր տէ չէվիրիմիշինի իրատ էթտի քի շու իտի :

Ինսան էնսէպ օլք սաիլ գըսմընա , իրճան էհիլ արքըր մը հիշ գասը . Պու հիլմէթէ վէրիլմէզ պիր մանէա , Ինսան պախքա քապի օ՛սա ամա սըր : Իքթ օ պախք պիզիմ պէյրի իխքիլա , իքսիրի իւշ ճէվ պիլմալ հաթըզա . Պիրի աղբէ պիրի դարիպ պիրի շազ , Իգքիսարսան կէլիս պիզէ պու գազա :

(1) Հերովն փափշան հափսըրմը օլտուլու պիր ալթուն թաճա գարըրգ մասէն օլտուլունսան շիւպիէ իսէրէք , էրիթմէմք , վէ հիշ պիր եէրինէ իլիշմէմք շարիլլա իչինսէ մախլուժ մասէն օլտուլունու պուլմասընր , իշ պու մէշուր միւնէճիմ , քիմնակիր , վէ մաթէմաթիզա իլմինսէ պէ զանէլ մահիր զանա թէրլիֆ էթմիշ իսի :

Արքիմեդէս՝ փէք չօզ թէմուլալէրէն սօնրա , կիւնին պիրիսինսէ պանսօ իսէրէքն սուսան վիճուսինին գարարիլը մըզարընըն հիւքսէլիպ զըշարը ճօքիլմէքսէ օլտուլունու կէտիւնճէ , պիրսէն իլմանէ կիպի պուլտոմ . . . պուլտոմ . . . պաղըրարգ պանսօսան ճըշարը ֆըրլաեըպ զօգաղա գօշմուշ իսի :

«Կէլէլիմ՝ պահաըմըզա տէտի . իշթէ շարի պէօյլէճէ արզը կիւֆթար էյլէտիքտէ , իմրէրաթօրուն տախի պիր չօգ հիւրմէթէր իլէ գատորինի թագարի , վէ աթիյէլէր իհսան իտէրէք մէմնուն էյլէմիշ օլտուլու մէրվի տիր :

«Գըսսէտէն հիսսէ պու տուր քի , եանըլթմաճ իշուն պիզիմ թահսինիլ տախի , իմրէրաթօր իլէ խատէմէսինին ֆարգը միսիլլու աղրիպ վէ դարիպ տէրէճէլէրինտէ օլմալը տըր . զիրա վարժապետ պիր տէֆա լաքին Լուլթի իքի քէրրէ տիյնէմիշ օլտուլու : »

« Պուրատա պիր հագգ դայպ էթմիշ օլուեօրսունուլ , տէտի Ասորի քահանայ . սիզին թէմալիլինիզտէ գուարէթ տէրէճէլէրի վաղիհ տիր . պուլտա իսէ նէ՛ մալիւմ տիւր քի , իլք տէֆա Լուլթի տէմիշ օլա տօղրու սէօյլէեհմէզ օլուպ տա՝ իքինճի տէֆատա հըֆզ էթմիշ պուլունսուն : »

«Օ՛ տա տէտի հաճի պապա իլէ աղըր տալթանըպ տա գըսմէթինի գաչըրաւն , վէ շիթապ իլէ գըսմէթինի արթըրան քիմնէլէրին շէրիաթը իլէ շէրիաթլանիշ օլտուն . զիրա սըրա իշուն մատամ քի շարթըմըզ եօգ իտի , Լուլթիլէ կէրէք իտի իսէ քէնտիսի իլէրի տիւլէ իտի :

«Գաթի նազար վարժապետին՝ սօնրատան պիր տէ օ՛ մանէասըզ լուլէթլէրին մագլուպէն թանգիմ էտիլմիշ օլտուլունունու պուլուլունա իսէ , արթըզ հիշ սէօզ սըզմազ օլտուլու : »

Մէճիս պիլ իթթիֆագ հագգ էթտին հաճի պապա տէեհէրէք , Լուլթիլին հագգը տըր զանն օլունան իքինճի եարըմ տա , անըն նուշ իթմէսինէ գարար վէրտիլէր :

Հաճի պապա պատէեի նուշ էթտիքտէն սօնրա « Պիր գաչ տիւլ շէյ տէ պէն սօրաեըմտա ճէվապ վէրինիզ , Տէր հայր . պու ալէմտէ ըհաթ օլան առէմ քիմ տիր » տէտի :

« Պուլունու պիլմէյէ նէ՛ , ճէվապ վէրտի քահանայ . ըհաթ օլան էլպէթտէ զէնկինէր տիր : »

Շաիր սէօգիւ գաթ խտէրէք « Խայր , խայր , տէտի . պէն զէնկինէրէ տէրա-հաթ տըր տէեէմէմ . ֆաղըրլար թէայ-եիւզ զըմնընտա րահաթսըզ օլըրլար ի-սէ , զէնկինէր տէ գալպէն վէ ֆիքրէն րահաթսըզ տըրլար քի , տնէրին իզթի-րապը ֆաղըրընքինտէն չարէսիզ տիմէք տիր :

« Պանա գալըր իսէ , րահաթ ատէմքէն-տի գաղանըզ քէնտի եէեէրէք մուսան-նէթէ միւհթաճ օլմանտ տըր : »

Հէր քէս պու ըէյի թահսին էթմէք իւզրէ իքէն վարժապետ քէլամա աղազ պիրէ « Պիր ատէմ՝ իշինի նէ՝ տէրէճէ սըրասընտ գօմիւզ օլսա ախէրէ միւհթաճ օլմանազ միւմքին տէյի տիր , զիրա « Այ-րուն զափուրունուն տէնի զափուրունա իշի տիւշեր » սէօգիւ տարալ մէսէլ տիր : Վէ ալէմտէ իսէ , մատաւ քի մուխանէթտէ միւֆսիտ տէ , մունաֆըզ տա վէլ հասըլ հէր տիրլուսիւ վար տըր , էօյլէսի ա-տէմին տախի ֆիլիէն վէ գալպէն րահաթ-սըղըղընը մուճիս օլմազ հալէր պիր վէճհէ նօգսան օլմազ . պու տիւնետտէ րահաթ տարալընը իսթէր չահ օլսուն իսթէր սաիլ , տնճազ հալինէ գանաթ իտէնտէ պուլըրսունուզ : »

Պու շէրհի իֆատէեէ ճիւմէթէն քէս պաղըրըլտըր , վէ հաճի պապա տա գա-պուլ էթտի :

« Քիմ տիր ահմազ » սօրտու իքինճի տէֆա . քիմիսի « իշինի աշընը պիլմէեէն տիր » տէտի . քիմիսի տէ « Հալինէ ույ-կուն զէվէ ինթիսապ էթմեէն տիր ճէ-վապ վէրտի . զիրա պէլասընը էլ իլէ տ-րամըլ պուլմուշ օլուր : » Կիւրիւնլի թիւճճար տա « Պէօյլէ կիւնէրտէ ֆամիլ-եասընը վէ չօլուզ չօճուղունու թէրք ի-լէ զուրսիթ պէքէեէն տիր » զիւիւմիւ-նիւ պիլտիրտի :

Լաքին շաիր ճիւմէսինի ըէտտ խտէրէք « Ասըլ ահմազ , տէտի . քէնտի քէնտի-սինի ալիմիսի տէյի պիլէն տիր » . պու սէօգէ մէճիտտէն պիր պըրալճ սէսի տիր կիւրիւլտէիս կիթտի , վէ հաճի պապա տախի թաաաիք էթտի :

« Քիմ տիր զէնկին » սօրտու , իւշիւնճիւ օլարազ հաճի պապա :

Մալթիալը թիւճճար իլէրի տիւշէ-րէք , « Տէֆթէրտէ օլան ալաճաղա իթի-պար իթմէիս , վէ նաղտընը , մէվճուտ մալընը , թէհլիքէլի առտ էտիպ տէ սէր-վէթինին պիւեիւք փայընը քեարկիր միլք ու ագարա պաղլամըլ օլան » տէտի :

« Խայր էօյլէ տէյի տիր , ճէվապ վէրտի քահանայ . պաղընըզ էֆէնտիմիլ նէ պուեուրուեօր — Մի՛ գանճէք ձեզ գանճս յերկրի . ուր ցեց եւ ուտիճ ապականեն , եւ ուր գողք ալան հատանեն եւ գո-ղանան : Այլ գանճեցէք ձեզ գանճս յեր-կինս , ուր ոչ ցեց եւ ոչ ուտիճ ապակա-նեն , եւ ոչ գողք ալան հատանեն եւ գողանան , — պինապէրին տալ զէնկին՝ խաղնէի սէմատէ ըէյտա խտէն տիր : »

Հաճի պապա « Օրասընա ամին , տէ-տի , լաքին պիլիմ սիւալիմիլ ճիւմանի զէնկինլիք հազգընտա տըր . « էօյլէ իսէ , թէքար էթտի Տ . Հայր . միլք իրատը մահտուտ շէյ տիր — Սանըլը փարա քիք քիլիքինի — տէմիլէր . ասըլ զէնկին՝ իս-զինէսինի կիւնահալ օլան պէրէքեաթը արզ իլէ տօլտուրան տըր : »

« Եանըլըթօրսունուզ , տէտի վարժա-պետ . զէնկինլիք՝ ուլում ու սանաի տիր . պու ալէմտէ հէր նէ կէօնէ օլուր իսէ օլ-սուն պիր գարար օլմանտ մատտի սէր-վէթէ մալիք օլմազլըզ զէնկինլիք սա-եըլմազ . խաղինէլէրտէն , միւճէվէրլէր-տէն վէ սիմ ու զէրտէն գըլմէթլի օլան թէրպիլէլի , իլիմտար , վէ էհլի մարիֆէթ էվլատ եէթիլտիրմէք տիր զէնկինլիք . զիրա պուեուրուզ հիշ պիր շէյին պաղասը եօզ տուր : » (1)

(Գոշտուրու պատեւա)

(1) Վարժապետին պու սէօգիւ նէ զասար տօղ-րու օլտուրունու , վարիեթինէ կիւվէնիպ սէ էվ-լասընը Թէրպիլէ էթմէմիշ օլան զէնկինլիքիմիլին ախիւրէն տիւշար տօղլարը սէֆալէթի պի նիմա-եէլէր տալմա կէօզ էօնիւնէ կէթիւմէքսէ տիր :

Ե. ՄՈՒՐԱՏԵԱՆ ԷՖԵՆՏԻՆԻՆ

ԾԱՂԻԿԻՆՏԻՆ

Բ.

ՃԷԶԱԻՐԼԵԱՆ ՄԿՐՏԻԶ ԱՄԻՐԱՆԸՆ ԴԱՄԲԱՆԱԿԱՆԸ
ՄՈՒԳԱՏՏԷՄԷՍԻ(1)

ՈՒՆԱՅՆՈՒԹԻՒՆ ՈՒՆԱՅՆՈՒԹԵԱՆՅ

Եալընը՝ ճէնապը Պարի տիր աա-
զիմ գարտաշլւր. խոստուսա քի շու
տարը ֆանիտէ մուաղզամ ճիհանկիր-
լէրին, վէ շան ու շէօհրէթ իլէ իշթի-
հար իյլէմիշ պուլունան հիւքմուարանը
միւթէաղզիմլինին տարաթ ու սալթա-
նաթլարընըն, էճէլ մահուտինին դապ-
րը պարիտի ալթընտա սօլուեուպ
պուղ քէսիլտիյի հէնկեամտա:

Պուրասընտա, եանի ալէմի մէվթ
օլան իշպու թափութ ալթընտա,
քիւլլիւ աղամէթ ու շէօհրէթ սէօ-
նիւպ մահվ օլուր. տիւնեանըն աղա-
մէթ ու սէրվէթի հուտուտու իշթէ
պուրտա տըր, պունտան էօթէ կիթ-
մէզ: Անճադ Հագդ Թէալէ տիր աա-

(1) ԺԴ. Լուի Ֆրանսըզ գըրալընա Մա-
սիլիոն թարաֆընտան իրատ էտիլէն
թաազիեէյի գապրիյէ տախի պէօլէ պաշ-
լար. Dieu seul est grand, mes freres.
մա մաֆիհի ոյր էրմէնի պէլիզի ազի-
զին իշպու նութգունտա (1) Մասիլիո-
նա միւսաւթ կէօսթէրմիշ, վէ տէեէ
պիլիբիզ քի եէր եէր տէ անա իպրազը
րիւճհանիեէթ էթմիշ օլմասը պատիյի իֆ-
թիխար օլա կէրէք տիր:

(1) Ֆէյի. Ե. Մուրատեան Էֆէնսիին
իօպու հաեիյէսի, վէ մէքնի հաեիյէսէ
դաւթանախանա միւզաճ օլան իիր ֆէլի-
մէսիին գլխաղիր իլէ կէօսթէրմէսի, քէլիթ
օլմաեքալ սա, քէրնէմէ օլսուղունու իմա
էրմէֆ հիեէքիլէ իսէ, մանէապըզ սըր. զի-
րա Ծաղիկիսէ մէզֆիւր դաւթանախանըն
էրմէնիեէսիին օգուեանլարա՝ քէրնէմէ
սախի օլսա քէլիթ գասար լաթաֆէրի
պուլունսուղու մաալիւմ օլուր:

զիմ եա՝ պիրատէրլէր վէ ազիզ բէ-
տէրլէր, վէ տէ անըն աղամէթինի՝
իշթէ պու կիպի ուլու զաթլարըն դա-
թը հաեաթ էյլէմիշ օլտուղունու հի-
նի միւշահատէտէ հիսս իտէրիզ:

Պուրատա, տիւնեանըն հէր պիլ
սալթանաթլըյա քէսպի ճէլալէթ
էթմիշ պուլունան Սոդոմոն՝ իշպու մա-
թէմաք թափութ տէրունինտէն
« Պաթըրըզընր պաթըրըզըն » նիտա.
վէ Սրտաշէսի ազիմիսէ « Սաշմանա-
թը Էէնանա եազըզընր օլսուր » տէ-
եու տատ ու ֆէզա էտէր:

Ա՛հ իշպու մէտիսէլի պապը ճալի-
տանիտէ, ճինսի պէշէր նէ՝ տէրէճէ
թէնէզլիւ իտէր. էվլէթ՝ պու նօգ-
թատա Ալլահ օլման քիւլլիւ շէյ
մահվ օլուր կիտէր...

Անճադ՝ ճէնապը Հագդ տըր աա-
զիմ ու լաեէմութ եա՝ տատէրլէր.
մութլու օլ խրիսթիանլարա քի. ա-
ղամէթի Դիպրիեարիեէ մանէնա օլան
սէատէթի ուլսրէվլիյէեէ մալիք տիրլէր:

Իշպու թապիյի մէվթ օլան զաիֆ
ատէմ տախի, էվլէթ՝ մէվսիմի խա-
րիֆ բուզիկեաքլարը էնիւնէ դաթըլ-
միշ խաֆիֆ եափրադլարա պէնզէեէն,
կիւնլէրի՝ կէօլէ կիպի կէլիպ կէշէն,
նէթիճէյի աղղուլէրինի՝ անճադ գապ-
ընըն սէնկի պարիտի իւզէրինտէ
պուլապիլէն, վէ մէսէրրէթ թահսը-
րի իտէր իքէն, իշթէ պու եաս ու
մաթէմի էլտէ իտէն մախլութու խաք
ֆանի տախի, ապիմ տիր...

Մութլու օ՝ կիպի զաթլարա քի պու
տիւնեանտէն չօգ պիւեիւք տիւրլէր.
էվլէթ եա՝ խրիսթիան՝ պու ճիհան
սէնին աղամէթին եանընտա լաշէյ
մէստալէսինտէ տիր. չալլը քի իշպու
էպէտիլիք քէօրիւսիւնտէն միւրիւր

էթ տիյն զէման տիւչարը տէնաէթ
օլմուշ օլմահատըն, վէ տըննտան իսէ,
միւհրի տտալէթ սիլինմիշ պուլունմա-
պըն:

(ՆԵՐՍԷՍ . Վ . ՎԱՐԺԱՊԵՏՆԱՆ)

(Շիմսիփի Ամեն Ս. Պատրիարք)

ՃԵՆԵՐԱԼ ԿԱՐԻՊԱԼՏԻ

Ճիհան տճախպ ... ինսան գըսմը
պաբուճու սէմովիյէնին զանն իսէր-
սին քի էյլէնճէսի տիր:

Ասրըմըզըն իպթ իտալարընտա թէք-
միլ Էվրօպա խաքիթ տտընը պիր թէպ-
տիլաթը աղիմէեէ միւնճէրը էտէրճէ-
սինէ զապթ ու թէսիսի մէմալիք
խահիշինէ տիւշմիւշ օլան Նափօլիօն
Պօնափարթըն՝ 1807 թ արիթինտէ տա-
խի, պէզտեթ մասսուպ իւթ թազրիպ
օլան, վէ տախի գարլար վէ պուզ-
լար իլէ մուհաթ պուլունան Ալպ
տաղլարընտան օրտու, վէ լէվաղի-
մաթը հարալիյէ իլէ միւրիւր իտէպիլ-
մէք մուվաֆֆադիեթիլնէ, վէ թէք-
միլ իթալիսեը զիրի հիւքիւմէթիլնէ
կէչիւմէք ֆիւթուհաթընա միւնէսսէր
օլտուզու սըրատու, Նիս շէհրինաէ
տախի տյնը սէնէ ճուզէք Կարիպալ-
տի Նոմ գահրաման տիւնեանա կէլ-
միշ իսի:

Իթալիա մէմալիքի 6 սէնէ Ֆրանտա
հիւքիւմէթի յաթընտա գալարգ տան,
վէ 1814 թարիթինտէ իսէ, վաթէրլօ
տահրատընտա Ինկիլիզ ճէնէրալը Ու-
ինքլըն թարաֆընտան Նափօլիօն Պօնա-
փարթըն օրտու ու թարումար վէ քէն-
տիսի էսիր էտիլէրէք Սէնթ Էլլէնա տ-
տապընա նէֆ ու իճլա օլունտուգ տան
սօնրա, Սարտէնիա, Նափօլի մա Սի-
չիլեա գըթալարը գըրալիեթ եէ-
տինէ, Լօմպարտիա մա Վէնէտիկ

Ավսթրիա իմքէրաթօրլուզու հիւք-
միւնէ, Բօմա գըթալար Փափա հազ-
րէթլէրինին հիւքիւմէթի ճիւմա-
նիյէսինէ, Թոագանա, Փարմա, Լուգզա
վէ Մօտէնա գըրալարը իսէ տուգա-
լըզար իտարէսինէ կէչմիշ իսի:

Ախրէն գահրաման Կարիպալտի
կէլաի եէթիշտի, 1859 տա Լօմպար-
տիսեը, 60 տա տախի Նափօլի վէ
Սիչիլեա գըթալարը իլէ Բօմանըն էք-
սէր մահալլէրինի պիրլէշտիլէրէք Ի-
թալիանըն Իսթիզլալիյէթիլնի ինտաէ
էյլէտի:

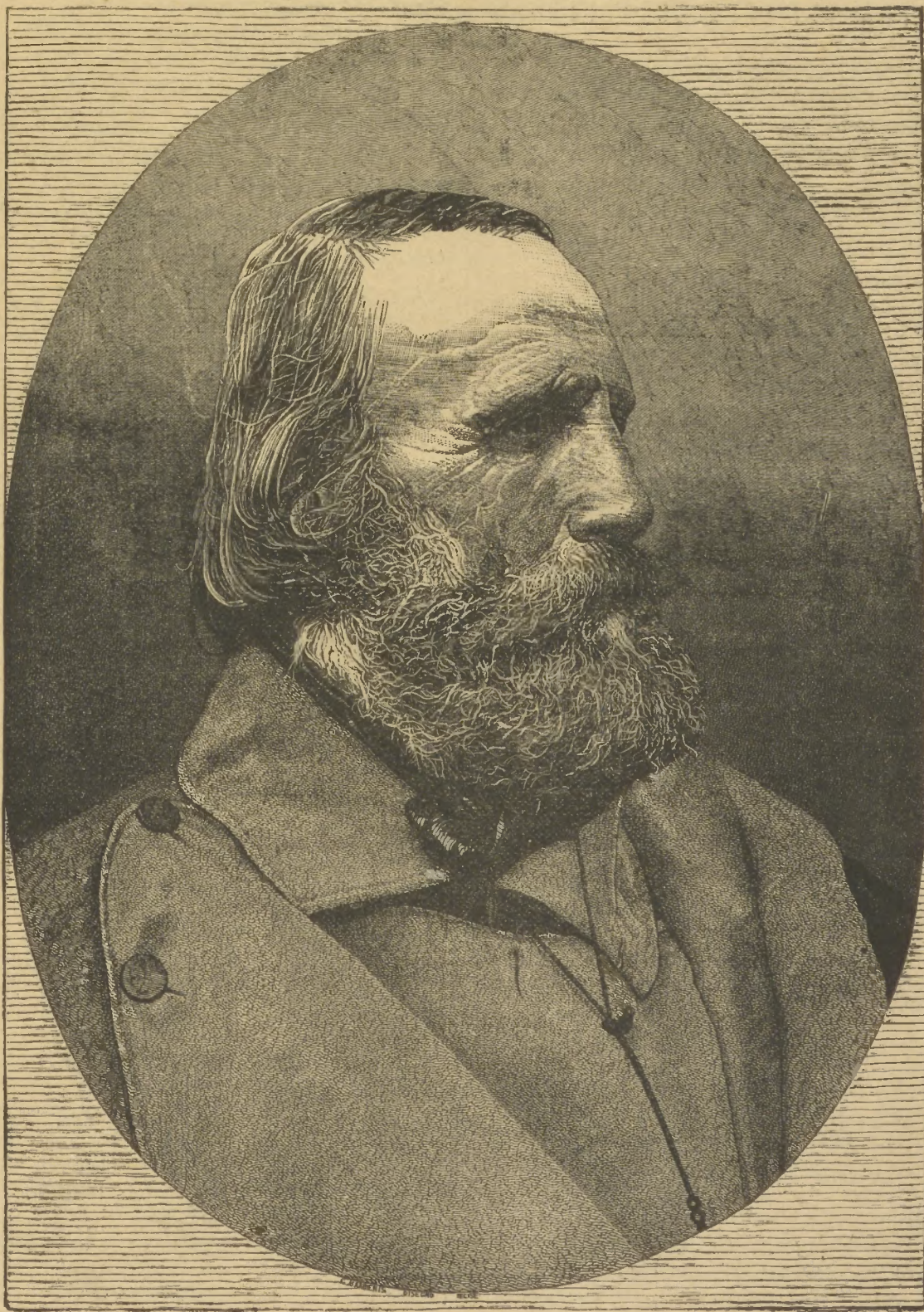
1866 տա տախի Սատուլա ֆիւթու-
հաթըլլա Վէնէտիկ Ավսթրիատան
իսթիլտատ, վէ 1870 տէ իսէ Փափա-
նըն հիւքիւմէթի ճիւմանիյէսի քիւլ-
լիւէն մահվ էտիլտիքտէն սօնրա, Ի-
թալիա հիւքիւմէթի՝ Բօմանը վալի-
թախթ իթմէքլէ թէքմիլ իսթիզլալի-
եթիլնի գազանար:

Ճէնէրալ Կարիպալտի իշպու մու-
վաֆադիեթիտէն սօնրա, Գաֆիրա
իսթինտէ պիր տտանա չէքիլպ 1882
յունիս 2 տէ իրթիհալը տարը պազա
էյլէմիշ իսէ տէ իսթինի թարիիի ալէ մ-
տէ պազը պըրազմըշ տըր:

Իշթէ պու վէճհլէ տիւնեանա սըզ-
մազ օլան պիր ճիհանկիրին, վէ պու-
տէհու Էվրօպա իթթիֆադը ումու-
միյէսինին գուրմուշ օլտուզու պիր
բըրանը, 62 սէնէ զարֆընտա թարու-
մար իտէրէք հիւրիւեթի միլիյէսի-
նի իպգա իտէն պիր վաթանբէրվէր
տիր ճէնէրալ Կարիպալտի:

Թ Ա Ս Հ Ի Հ

Իւչիւնճիւ Նիւսիւնին Թըպալթ պազ-
սընտա օլան Ակդեպիտու՝ Ասիդեպիտու, վէ
Բենքալիթիս՝ Բենքալիթու օգունաճագ
տըր:

ՎՈՒՐ ՔԻԹԱՊԸՄ ՏՕՂՐՈՒԼՍՈՒՆ

Թէրբիպաթը պէտէնիյէ իլմինէ
Աշնա պիր զաթ եազարը պիր կիւն պիր քիթապ .
Վէրտի մանէա հէր էջքեալէ պիր կէօնէ ,
Հիւքմիւ թապտէն տէտի իտէր պու իճապ :

Պիր եէրինէ եազարը . օ՛քէս չօգ ֆէնա ,
Կէօզէրի կէօյ սաչ տա սարը րանա ,
Էկէր գատորը տաթի պալէա սէսի թիւ
Օլուր իտէ , ինա իչինտէ էն էտնա :

Տիւրտիւ ճիւղիւն էյլէտի վալ չանթաեա ,
Սէեահաթա չըգարը սօնրա գուրաեա ,
Իլք գօնադտա պուլուպ աչըք պիր օտա ,
Պիր կիճէճիք միհման օլտու օրաեա :

Նէտէն սօնրա կէլտի խանէ սահիպի ,
Նէվ սէֆիրէ վէրտի սէլամ տօսթ կիպի ,
Պու թալթիֆտէն կէրչի ալիւ խօշլանտը ,
Էմմա շէքլի ապա էյի կէլմէտի :

Հէր ճիհէթտէն պէնդէր իտի քիթապա ,
Պազըլ տէրսէն ինտան իչուն պիր վէպա ,
Միհման ալիւ պուսու պէօյլէ կէօրիւնճէ ,
Տիւլտիւ խալֆա էթտի թէլաշ վէ չապա :

Պիր արալըք կէճ մէճ տիմէյ կիտէրիւ ,
Շուրտան չըգատմ օնտան սնրա Հաքք քէրիւ
Տէր , գուրարսը էմմա սէօքմէյ նիչուն քի ,
Արթ արտընա արթարը թալթիֆ ու թէքրիւ :

Չօգ սիւրմէկիւ վալ օլունտու պիր սիւֆրէ ,
Տէօքիւլտիւ չօգ թաամ լաեղք վէզիրէ ,
Հէր լօգմատա պուսուր տօսթում տէեէրէք ,
Իսթէրտի քի էլի իլէ եէտիրէ :

Պիթտի թաամ սօվուգլուգլար մա խօշապ ,
Սօնրա չուպուգ գահվէ հիւրմէթ ալի հիսապ ,
Լաթիֆ սէօհպէթ հիւսնիւ իւլֆէթ սօրարսան ,
Սըղմալ իտի ասլա պիր հարֆ ու ճէվապ :

Վազթը խապտա արթըք րահաթ էթ տէեի
Կէլտի գուլնու եաթաք , Էօրկան սէվաեի .
Գարտան պէեալ քէթէն չարչէսլ գէհի սիւ ,
Եաստըք չիլթէ մէվու իտի գուշ թիւլի :

Պուրտա արթըք ալիւ քէնտին չաշըրտը ,
Գիթասլընը երթըսլ եադմալ գուրարտը ,
Պու նէ խաթա տէտի քէնտի քէնտինէ ,
Իլք թէճրիւպէ հիւքմիւ պօշա չըգարտը :

Պէօյլէճէնէ սաեըգլարքէն ուեուտու ,
Խաֆիֆ տիւշէր կէլիպ սէրին պիւրիւտու ,
Ջիհնի իշլալ իտէն թալթիֆ շէտալնտէն ,
Րիւեասընտա տաթի պիր Շահ օլուրտու :

Էսիպ նէսիւ վէրտի միւթտէ չափադտան ,
Կէօսթէրտի շէմա զէրրին էնկիւշթ ափադտան ,
Նէվմի րահաթ շէքէն միհման անինտէ ,
Գալգարը կիւլէճ գալպի ֆէրահ եաթադտան :

Պիթմիլ իտի հէնուգ սիւա ու սէնա ,
Կէլտի միհմաննիւվալ նալմ եանընա ,
Սօրտու պիր տէմ իլթիֆաթլա հալ խաթըր ,
Սապահ քէյֆին տէ չադտըրտը տօսթունա :

Կիթմէք իւզրէ հազըր օլտու միւսաֆիր ,
Էթտի շիւքրան խանէտանա պիր վաֆիր ,
Վէտալաշլալ միւֆարիգաթ իտէքէն ,
Էվ սահիպի չալտը նաիեահ պիր սաֆիր :

Պու սըսլըլա խատէմէլէր գօշուշտու ,
Միհման իչուն ազիւ պիր զայգ թուլթուշտու ,
Տէրլէրտի քի պուրա նէ վադֆ նէ թէքքէ ,
Էօյլէ եէեիպ իշիպ կիթմէք խօշունտու :

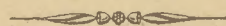
Եէմէք եաթաք իչուն պօրճուն պիր լիրա ,
Պիր լիրա տա պաթիլ իըրմէթքեարլարա ,
Հայվանընա՝ օլմալ նօգսան օթուգտան ,
Տէ՛ պադալըմ չըգար քէսէ սայ վարա :

Պու գէվալլը պիրտէն պիրէ չարիբլուր ,
Տէեէճէյին իտէճէյին չաշըրտը ,
Խանէտանըն սիւշիւպ խաքիւրայընա ,
Եալվար օլուր կէօզտէն խուն եաշ ագարտը :

Տէտի փաշամ օլտու պանա պու գուլում ,
Սիւլին ատէթ պէօյլէ իմիշ նէ մաալում ,
Պու գուլունուլ գալըպ պուրտա պիր կիճէ ,
Եալվան եաշըք իքթիֆայտը մաթլուպում :

Նէթսին ֆազըր պէօյլէ իւզէթ ու իքրամ ,
Իքի ճէպտէ չունքի եօգ տուր պիր վարամ ,
Պիղիւմ մէսլէք ֆէյլէսօֆի էօմիւր տիւր ,
Գըյմա պանա կէլ րահմ իլլէ էյ փաշամ :

Էվ սահիպի հինտի կիսի գըզարտը ,
Եըզըն տէեիպ էլի տէյնէք չալտըրտը ,
Սէֆիլ ալիւ աճը աղթ իչինտէ ,
«Վնւ» ֆիրապըմ տօշուրսուն տէր ետնարտը :

Խ Ի Ի Լ Ս Ս Է

Նեստոր՝ միւլիւքիւ միւքքեհիտե ճանիպինտեն Դաւնիալը տիւշմենյերե գարշը Իդոմենեստեն մուսկենք քալապ Էտիպ, Մենտոր իսէ, Սաղենտե քանգիմարը տախիլիյէ քեհսիս իտե՝ ճէյինտեն պահսյէ, անճագ՝ եիւզ նեֆեր Կիրիտի գահրամանլարըն վէ Տէյեմագըն իսքիսնապը իյէ իքքիֆա Էքմեսի իջուն անը իսքեսաք իտեր . Տէյեմագըն ինֆիրագընտան սօնրա՝ Մենտոր՝ տերունի շէհիրի վէ լիմանը գիտարէք պիրլէ, ներ պիր շէյի արիզ ու ամիզ պատէք քեֆքիշ, ումուրու քիճարէք, վէ մետենիեքեք տաիր նիզամարը ճետիտէ վագինի, վէ Էհալիեի եետի սընըֆա պիր քագսիմ, իքիպար ու ասալէքլէրինի քիսվէրի քարզըլա քեֆրիզ Էքմեսինի Իդոմենեսէ նասինաք էյլէր. սանաքքեարլարը՝ Էմրի գիրաարա սեվզ գըլմագ, վէ պու խուսուսուն գատրինի արըըմագ իւզրէ իսրաֆը, վէ պիր քագըմ գաիտ սանաքլարը տեֆ իրտիրիւր :

Օ Ն Ի Ք Ի Ն Ճ Ի Պ Ա Պ

ՊՏԷՉԱՆ՝ պիւթիւն միւլիւքիւ միւթթէհիտէ օրտուսու չաաըրլար գուրմագտա, վէ Էօրուլմուզ վէ նէվմի իսթիրահաթա միւթէրագգըպ պուլուանմուզ օլան Եսպերիալըլարըն արամիւզըէ պուլունտուգլարը ըուի սահրա, միւթէմմէլ վէ միւլէվլէն սանճագլար իլէ տօնանմագտա իտի . մէլիքլէր իսէ մէվէպլէրլիլէ մահն տէրունի շէհիրէ պիտ տուխուլ, պիր միւստէթի գալիլէ զարֆընտա նասըլ օլուպ տա՝ տէրէճէ միւթէլլէֆ պինալարըն ինչա Էտիլէպիլմիշ օլմասը, վէ օլ շէհրի ճէտիտին քէսպի վիւսաթ ու ճէսամէթ էթ մէսինէ, վէ պիր սիւրաթը ֆէվզ Էլատէ իլէ թէգէյեիւն էյլէմէսինէ, էօյլէ պիր մուհարէպէյի ճէսիմէ գարկաչասընըն հաիլ օլմամըշ պուլուանմասը իջուն իզհարը թէաճճիւպ գըլարլար իտի :

Իդոմենէսին օ՝ միսիլու պիր հիւքիւմէթի հասէնէ թէէսիս էյլէմիշ օլմասընտան տօլաեը գէքեալէթինէ, վէ գիյրէքլիլինէ հայրան գալըրլար, վէ միւսալէահայը մասագուտէ պիր տէֆա հուսուլրէգիլր օլտուգտան սօնրա, էյէր Դաւնիալըլար ալէյհինտէ օլան իթթիհաուլարը տախալթինէ տէ իրաէյի ըուի մուսկաֆ-

ֆագաթ էտէր իսէ, քէսպի գուվլէթի վաֆիրէ իտէճէք օլտուգլարընը իսթինթաճ գըլարլար իտի : Պինահն ալէյհ իշ պու արզուլէրինի աննաթաըլար, օլ տախի էօյլէ պիր հագգըլ թէքլիֆլէրինի ըէտտ էտէմէեէրէք պիր գաշ մէֆրէգէ ասաքիր իթասընը վատ էյլէտի :

Վէ լաքին Մէնտոր՝ պիր հիւքիւմէթին ինթիգամը պապինտէ իգթիզա իտէր օլան քիւլիւ շէյի պիլտիլինտէն, վէ Իդոմենէսին գուվլէթի իսէ, զահիրտէ կլօրիւլաիւլիւ գատար ճէսիմ օլմաուըլընը տէրք էթտիլինտէն, անը պիր թարաֆա չէքէրէք շէօյլէ սէօյլէտի :

« Շիւտի մէշհուտիլիզ օլտու քի, զայրէթիմիզ՝ հագգընըզտա ֆաիտէտէն խալի օլմատը, վէ Սաղենտ՝ պու կիւնքի կիւն թէհտիտ օլունմագտա պուլունտուլու ագապէտէն էմին պիր հալտէ տիր . արթըգ պունտան պէօյլէ կէրէք անըն չան ու շէօհրէթինի ըէհինի ըիւթպէյի էֆլաք գըլմագ, վէ կէրէք նէզարէթի գիրի տէսթանընը խուսուսինտէ, ճէտաիլիզ Մինոսուն հիւշմէնալիլինէ միւսալի օլմագ ճիհէթլէրի քէնտի եէտի իխթիեարընըզտա տըր . սիզի՝ ըիեասըլ իֆատէտէն խօշնուս օլուր, վէ հէր նէվի միւսահանէի ըէտտ էթմէքտէ պուլուանուր պիր գաթը ալի գատիր տտտ էթտիլիմտէն, իֆատէյի սէրպէսթիլէ պիտտէ-

վամ տէրիւմ քի, մէլիքլէրին՝ շան ու շիւ-
քիւհիւնիւզ հազգընտա սէնալէր օգու-
տուզլարը սըրատա, պէն՝ հարաքեաթը
քիւսթախանէնիդի տիւշիւնմէքտէ խոխի»

Իդումենէս՝ քիւսթախ քէլիմէսինի իշի-
տիր իշիթմէզ, պէնզի աթտը, կէօզլէրի
տէօնախ, վէ միւթէազըպէն տախի
գըպ գըզըլ օլտու, վէ Մէնտօրուն սէօ-
զիւնիւ քէսէրէք, գալպինին ալթ իւսթ-
լիւշիւնիւ անա սէզտիրմէյէ գըլ փա-
յը գալտը: Մէնտօր խէ պիր իթխալը
իհթիրաքեարի, վէ լեաքին քէմալը սէր-
պէսթիյի լախալաի իլէ իւսվէյի մագալ
պիրլէ, « Իսթիմալ էթտիյիմ քիւսթախ-
լըք քէլիմէսի իշուն, տէսի. կիւճէնի-
եօրսունուզ կէօրիւեօրում. վագաա մէ-
լիքլէրի թաազիմ գըլմագ, վէ հաթթա
թէքտիրլէրի էանաընտա պիլէ նէզա-
քէթլէրինի օգլաագ ֆարիլէտէն պու-
լունտուզընտան, պէնտէն պաշգա հէր
քիմ օլուր խէ օլուն սիգէ օ՝ լուզէթլէ
խիթալ էթմէլլիլի քէնտիսինէ դապա-
հաթ աաա խտէճէք խոխ. գիրա՝ մէլիք-
լէրէ սէրթ լուզէթ իսթիմալինէ հաճաթ
եօգ տուր, նիշուն քի հազըգաթ՝ անլէ-
րէ վաթէն տէրէճէյի քիֆաեէտէ ազըր
կէլիլ. հալ պու քի պէն՝ պիլա խաարէյի
լիսան խաթալարընըզը պէհան իթմէլլի-
յիմէ միւսաաաա խտէ պիլիսինիզ գան-
նընտա օլուպ, նիեթթիւմ խտէ հէր պիր
շէյի թաապիրի ապիսի իլէ իսթիմա
պուսուրմագլըլա, վէ ախէրլէրինին՝
թապի ու հարէքէթինիզ հազգընտա սիգէ
արզը բէնա էթտիլլէրի վագըթ, ֆիքի-
լէրինտէն հէր կէշէն շէյի իֆաաեէն ասլա
ճէսարէթ խտէմէզ օլտուզլարընը անլա-
մագլըլա ալըշտըրմագաա իսարէթ խոխ
էկէր դաթան իզֆալ օլունմագա իսթէր
խտէնիլ. անլէրին սիգէ խօշ կէլմէէն իֆա-
աէլէրի հէր նէ խտէ, հազըգաթը հալի,
սէօյլէնիլլէրինտէն տահա զիւսաաա տիր
տէհու պիլմէնիլ իզթիլա էտէր. խախ
պէն՝ վագթիլէն կէօրէ իհթիւեաճընըզ
մուվաֆըք սիւրէթտէ խաարէյի լիսան
իթմէք իսթէր խտէմ տէ, սիգին հազգը-
նըզտա, մէնֆաաթը շախսիյի կէօզէթմէ-

եէն պիր աաեմին՝ հուզըրունուզտա
մախֆիլէն լա իւ պալիճէ սէօյլէմէսի տա-
հա խալըրը տըր. պէնտէն պաշգա հիշ
պիր քիմէնին սիգին իլէ սէրպէսթճէ
սէօյլէշմէյէ ճէսարէթ խտէմէյէճէյի ճի-
հէթլէ, աախա հազըգաթը հալի նիւ
սիւրէթտէ, վէ կիւզէլ կիւզէլ փուշլէր
ալթընտա կէօրէճէքսինիլ աիր: »

Օ՝ վագթէ աէկին արթըք քէնտիսինի
պուլարագ ալըմըլ օլուն իդումենէս գաա-
ֆիլէթիլինտէն էօթիւրիւ մահճուպ օլտու.
վէ Մէնտօրա թէվճիհի խիթալ պիրլէ
« Միւսահանէնէ ալըլագ, տէտի. ինսա-
նը նէ հալէ տիւշար էախեօր օլտուզը-
նա պագընեօրմուսունուզ. միւճէտտէտէն
թէէսիւ էյլէմիշ օլտուզում հիւքիւմէթի
թախիւ էթմիշ օլմանըլտան տուրըն սի-
զէ միննէթտար օլտուզում իլէ պէրապէր,
տիհանընըզտան խուրուճ խտէն հէր պիր
հազըգաթը տա պիլ մահզուզիյէ ալյնէ-
մէլլիյէ հազըրմ. լաքին՝ պէնճիլլէյին
սէմիլ թիւա իլէ իֆաաա խոլլէն, վէ սէ-
ֆալէթլէրի իշինտէ պիլէ հազըթաթը հա-
լի արզ իթմէք ճէսարէթինէ մալիք պիր
քիմսէ էլաէ խտէմէէն մէլիքի՝ աճընը-
նըք. խալըր՝ էանալը իհթիւեաճընտա՝ հա-
զըգաթըն պիլա քէթմ իֆաաաինտէն
տուրըն պանա նախօշ կէօրիւնմէլլիլ իս-
թիւար իթմէք տէրէճէսինտէ պէնի սէ-
վէն պիր քիմսէ պուլարմաալըմ: »

Պունու սէօյլէր իքէն կէօզլէրի տօլուգ-
տու, վէ պիր շէֆգաթը գալպ իլէ Մէն-
տօրուն ալյնունա սարըլտը. վէ օլ սալ-
խօրտէյի հիւշվար խտէ ճէվապէն շէօյլէ
սէօյլէտի « Սիգէ՝ սէրթճէ սէօյլէմէյէ մէճ-
պուր օլտուզում իշուն թէէսիւֆ խտէ-
րիւմ էմմա՝ նէ շարէ, էկէր քէթմի հա-
զըգաթը տա խտէճէք օլտամ գալպ էթմիշ
օլտուում. պէնիւմ եէրիմտէ օլտանըլ սիլ
նէ եափարընըզ. Շիմտիլէ գաաա իզ-
ֆալ օլունմուշ օլմանըլ, իզֆաալթա ի-
րաէյի բուր թիլա իթմէնիլտէն, վէ թի-
ւա պիլմէէն միւշապիրլէրուն կէրի շէ-
քիլմէնիլտէն նէշլէթ էթմիշ. սէօյլէնիլլիլ
րէէյինիլլէ մուխալիֆէթ կէօսթէրէ պիլ-
մէք իշուն մէնաֆիլիլ շախսիյէ կէօզէթ-

մէջ քիմիայէր թահարրի էյլէտինիզ մի գաթան սիզէ էյի կէօրիւնմէք ազմինտէ օլմանան, սիզտէն հիջ պիր ումուճաւը պուլունման, վէ գուսուրլարընըզը հագգսըզըզլարընըզը պիրա խաժֆ թաաեիպ գըլան քիմիէլէրի սէօյլէթալմէնիզ մի, խայըր խայըր. իսթիգամէթի սէվէր, վէ հագգանիէթի թանրմագլըզա շահանթէր օլան զէվաթըն իճրա էտէր օլտուզու շէյլէրտէն հիջ պիրսինի եալմատընըզ. շիմաի պագալըմ արթըզ սիզի իթհամ իթմէքտէ պուլունան հագգանիէթի ուզրունա թէնէզգիւլ պէսալէթի էտինէճէքմիսինիզ:

«Օ՛ հալտէ պէնտէ տէրիմ քի, հագգընտա օ տէրէճէ արզը սիթաիշ էտիլէն խուսուսաթըն քեաֆֆէսի տէ, պաիսի զէմմ ու սէրգէնիշ տիր. նիշուն քի տահա հէնուզ միհվէրի լաեղընտա թագվիյէ իտէմէմիշ օլտուզունուզ հիւքիւմէթինիզի մահվ իթմէք ազմինտէ պուլունան պունճա խարիճի տիւլմէնէրինիզ վար իքէն, սիզ տէրունի շէհրի ճէտիտինիզտէ հէման էպիիէէյի միւքէլլէֆէ ինշաաթընը տիւլլունմէքտէ, վէ չօգ կիճէլէրի օ երւզտէն ուլգուսուզ կէշիրմէքտէ, իտինիզ, նասըլ քի էօյլէ օլտուզունու սիզ քէնտինիզ հիքեաեէ էթտինիզ. պիւթիւն խազաիինիզի պիթիրաիլինիզ հալտէ, նէ նուֆուզունուզուն քէսպի քէսրէթ իթմէսինէ սայ ու իգտամ գըլտընըզ, նէ տէ իշպու սէվահիլին միւնպիթ արազիսինին իմարինէ. մէյէրշի հիւքիւմէթինիզէ չուիքի խուսուսու սիւնեաուը ապի իթթիխազ գըլմանըզ, վէ պիր չօգ տա էյի աւտէմէրէ, վէ անէրի իշպա զըմնընտա լաեղըլ իմար օլունմուշ արազիէէ մալիք օլմուշ պուլունմանըզ իճապ էթմէզ մի իտի:

«Եա իգումնէս թէպաանըզըն քէսպի գուվէթ ու քէսրէթ իթմէսի իշուն պիտանէթի մատտէ տէ սիզէ էլզէմ օլան շէյ, միւտտէթի մէտիտէ սուլէ ու սալահ օլուպ, էմիի գիրտէթտէն, վէ վազը գաւանինի մաագուլտէն պաշգա շէյ տիւլլունմէքիյէ իգթիպանըզ օլմատընըզ հալտէ, վահի սալթանաթէրէրէսթիք՝ սի-

զի սիւրիւպ պապը մէհլէքէէէ գատար իլէթտի. վէ մուազգամ կէօրիւնմէք ազմինտէ կէզէր իքէն, ազ գալտը քի մալիք օլտուզունուզ ազամէթի սահիհէէի տէ շայա էտիս պիթիւրէճէքտինիզ:

«Պուսուրունուզ էօյլէ իսէ, իշպու խաթանըզը թաահիհէ իսթիճալ էտինիզ. թաաթիւ էթ էպիիէէյի միւքէլլէֆէլէրինի, վէ շէհրի ճէտիտինիզին պաիսի խաթապը օլաճագ քիւլֆէթ ու զիյնէթի գալտէտէն իսթինքեաֆ գըլ. սաեէյի ապալշտէ թէպաանըզըն իսթիրահաթ իթմէսինէ միւսաատէ, վէ անէրէ էմիի իզտիվաճը թէսհիլ իտէճէք զանիւմէթ թէհիյէն էյլէ. պիլէսինիզ քի մագհարը հիւսնիւ իտարէ օլմուշ թէպաաեա նէ զէման մալիք օլուր իսէնիզ, անճագ օ վագըլթ մէլիք սաեըլըրընըզ. վէ հիւքիւմէթինիզ իսէ, տէյիլ քի հուսուտու առազինիզին վիւսաթը, իլլա անըն քէսրէթի նուֆուսու, վէ էհալիլի մէսքիւնէյի միւթիյէնին չօգլուզու իլէ մուգաեէսէ օլունուր: Փէք չօգ վասի օլմամագ իւզրէ պիր միւնպիթ մէմալիքինիզ օլսա քեաֆի տիր. օրապընտա քեարիւլպար վէ թէրպիլէլի օլմագ իւզրէ էհալիլի քէսրէ իսքեան էթտիր. քէնտինի անէրէ սէվտիր. պու հալտէ մուսրիպ իւլ միւլիւքիէթ օլան քեաֆֆէյի ճիհանկիլէրտէն զիւստէ գուվէթիլի, սէատէթիլի, վէ շէրէֆլի օլուրսուն:»

«Եա շիմաի պու մէլիքէրէ նէ սէօյլէնիմ ճէվապ վէրտի իգումնէս. անէրէ զաաֆիէթիմի իթիլսմֆ մը իտէէիմֆիլհագիգա էմիի զիրաաթտա վէ իշպու սէվահիլտէ ալէսուհուլէ էլտէ իտիլէպիլէճէք օլան ումուրու թիճարէթտէ պիգայտ պուլունուպ, քիւլիւ իգտամըմը՝ անճագ պիր միւքէլլէֆ շէհրի ինշապընա հասր էթտիմ. ազիզիմ Մէնտօր օ գատար միւլիւք հուզուրունտա հայսիէթիմէ մոգունարագ միւլահագապըզըզըմը պէեան իթմէքիլիմ լեագըմմը տըր. էկէր լեագըմ իսէ, պէնիմ իշիւն հէր նէ գատար տա ազըր օլսա մէմնուէն, վէ պիւլա իհմալ անը տա իճրաեա հագըրըմ:

զիրա պիր էյի հիւքիւմտար, վէ թէպտա-
սը հազգընտա ֆէտաքեար պուլունան
մէլիքին, ումումուն խէլատէթինի՝ շէօհ-
րէթի շախայէսինէ թէրճիհ իթմէսի իգ-
թիզա իտէր օլտուղունու սիզտէն էօյ-
րէնտիմ:»

«Պու միւլահազանըզ, թէքրար էթտի
Մէնտօր. էհալի իչիւն աթա օլանա խասս
տըր. վէ տէյիլ քի շէհրինիլին օ՛ կիպի
քիւլֆէթի վահայէսինի, իլլա պիր մէլիքի
հադիգի գալպինէ մալիք պուլունտուղու-
նուղու իմա իտէն տէ իշթէ իշպու ինսա-
նիէթէթէրվէրլիք տույկուսու աուր. պու
ճիւմէ իլէ մէնաֆիլի ումումլիյէ իչուն
սիզին շէրէֆինիլին տէ վէգաեէսի իճապ
իտէր. սիզ՝ օ՛ թէտպիրի պանա թէրք է-
տինիլ. պէն մէլիքլէրէ, էլէէվմ պէր
հաեաթ օլտուղու հալտէ թէքրարէն
իւլիսի, եախօտ աւըն նէճլի նէճիպինի
իթակէտէ քիւրսլի հիւքիւմէթէ գա-
իմ էթմէք իւզրէ, գուվլէյի ասքէրլիյէ ի-
լէ Պէնէլօպէնին ալէադատարլարընը օրա-
տան թարոտ ու թէպէիտ իլլէմէք իչուն
սէօզ վէրմիլէսինիլ տէեու աննաթըրմ.
պունուն իլէ օլ մուհարէպէեէ քիւլի-
եէթլի ասաքիլ իգթիզա իտէճէյինի դօ-
լայճա տէրք պիրլէ, էվվէլինտէն Դաւ-
նիալըլարա գարչը ալ ասքէր վէրմէնիլի
ճաիլ կէօրիւրլէր:»

Իդումենէս պունու իշիսինճէ, զանն ի-
տէրսին քի իւզէրինտէն պիր պարը կի-
րան աթմըշ կիպի ֆէրահլանտը. «Մու-
հիսպի ազիլիմ, տէտի Մէնտօրա. վագաու
նամուս ու հայսիէթիմի, վէ տէ նօզ-
ստինիլ գուվլէթիմի հուտուտաշլարըմ-
տան սէթր էթմէք շարթը յլա շէհրի ճէ-
տիտիմին շէօհրէթի շախասընը վէգաեէ
իտէեօրսուն. լաքին՝ Դաւնիալըլարա
գարչը ճէնկէ կիթմէքլիլի Տէլէմագ քէն-
տիլլիլինտէն թէահհիւտ իթմիշ օլտուգ-
ճա, իւլիսի՝ եախօտ աւըն ֆէրգէնտինի
իթակէտէ մէլիքլիք էթտիլմէք իւզրէ աս-
քէր սէվզ իտէճէյիմ ճէվապընա քիմ ի-
նանըր:»

«Սէն գասապէթ չէքմէ, թէքրար էթ-
տի Մէնտօր. հագըգաթըն խարիճինտէ

օլարագ պէն պիր շէյ սէօյլէմէմ. էմրի
թիճարէթի թէվսի իլլէմէք իւզրէ եպի-
րոս գըեըլարընա հարաքէթ իտէճէք օլան
սէֆաինինիլ իքի խուսուս իչուն կիթմիշ
օլուր. պիրիսի՝ ալըր կէօրիւքլէրտէն
տօլաեը Սաղենտուէն թէպալիւտ իթմէք-
տէ պուլունան էճնէպի թիւճարանընը
իեաաթէթէն տալէթ իթմէք, վէ տիկէրի՝
էկէր հէնուզ պէր հաեաթ իտէ, իթա-
լիաեը Եունանիսթանտան թէֆրիգ իտէն
տէնիլլէրտէն չօգ ուզագ օլմամաը ի-
ճապ իտէն իւլիստէն խապէր կէթիր-
մէք իւզրէ. նասըլ քի ֆէալիս եագըն-
լարընտա անը կէօրէն օլտուղունու թաու-
տիգ իտէեօրլար. էկէր անը արթըգ պու-
լա պիլմէք իւմիտի գալմամըշ օլուր իտէ
պիլլէ, բէտէրի կիպի հէլաք օլտու զանն
օլունան Տէլէմագըն իսմինին խալֆը, ի-
թաիեէէ վէ մէմալիքի միւթէճալիլէսինէ
չաի օլարագ, սէֆինէլէրինիլ՝ ֆէրգէն-
տի իւլիսէ պիր խըտմէթի ալիմէտէ պու-
լունմուշ օլուր. վէ Պէնէլօպէնին ալէա-
դատարլարը իտէ, զի գուտրէթ պիր
միւթթէֆիգ մուալէնէթիլլէ Տէլէմագըն
միւթէհէյեիյի ազիլմէթ օլտուղունու է-
չիտիպ տիւշարը տէհէթ օլաճագլարը,
վէ իթակէլիլլէրին՝ Պէնէլօպէնին թաթ-
լիգի ագտինէ արթըգ իճթիսար իտէ-
մէեէճէքլէրի կիպի, քէնտիսինին տէ
ճէսարէթ ալարագ աիէրի գէվճիէթինէ
հէր հալտէ աուէմի մուվաֆֆագիեէթտէ
պուլունաճաղը տէրքեար տըր: Իշթէ պու
վէճհլէ սիլլին եէրինիլ Տէլէմագըն միւթ-
թէհիտլէրինիլ իլէ մաէն իթալիս գըեը-
լարընա տօլրու, վէ Դաւնիալըլարա գար-
չը մուհարէպէեէ կիթտիլի սըրատա, սիզ
տէ օնու պու մուալէնէթի էթմիշ օլուր-
սունուզ:»

Պու սէօզիւն իւզէրինէ «Մութլըն օ
մէլիքէ քի նիտա էթտի Իդումենէս. օնա
պու կիպի ազիլ միւշալիլլէր մուալէնէթ
իտէր. պիր մէլիք իչուն, պիր մուհիպալի
գէքի ու սատըգ, ֆաթիհ օրտուլարտան
չօգ էյի տիր: Վէ տաճա զիեաաթ մութ-
լու օ՛ մէլիքէ քի քէնտի սէաաթիլինի
թանընըալ, վէ մէշվէրէթի մաագուլէտէն

պիլ խթիֆատէ անը կէօնէնէ պիլիր . զիրա էքսէր մէլիքէր՝ ազիլ վէ ֆազիլ քիսնէլէրին մէզիսէթինտէն խաժֆ դը-լարագ, անլէրի իսթիլաթը մահրէթիսէ-տէն ետա, վէ զամլարընտան հագէր իթմէքսիզին պիր թագըմ միւտահինլէրէ իթիմաւ խաէրլէր: Իշթէ պէն տախի օ՛ խաթաեա իշինէ տիւշտիւմ ազիզիմ Մէն-տոր. պիր տօթու քեազիպ եիւզիւնտէն պաշմա կէլէն պէլլիյէի սանա նագլ ի-տէեիւմ. պու առէմ, քէնտի արզուսինի տէ պէնիւմ թէրվիճ իթմէքլիյիւմ իշուէն, տախի իւզ զէման հըրսը շանըմը օգշար կիտէրտի:»

Մէնտոր՝ միւլիւքիւ միւթթէհիտէե, Տէլէմագըն քէնտիլէրի իլէ պէրապէր հի-նի ազիմէթինտէ, խուսուսաթը վագըա-սընը իդոմենէսին թէսվիյէ խաէճէյինի պիս սուհուլէ աննաթա պիլտի. վէ ան-լէր տախի, իդոմենէսին կիրիտաէն պէ-րապէրինճէ կէթիւրտիյի տէլիգանլըլար-տան եիւզ նէֆէր պէյգատէ իլէ պիթ թէրֆիդ քէնտիլէրինէ թէսվիւմ էթտիյի Տէլէմագըն՝ օրաուլարընտա պուլուճմա-սըյա իքթիֆա էթտիլէր. իշպու պէյ-զատէլէրի պու մուհարէպէե եօլսամա-սընը իդոմենէսէ Մէնտոր նասիհաթ էթ-միշ խտի: « Թէքէսսիւրիւ էհսլի ճիհէ-թինի տէր խտի, ասաիշ իլէ գաեըրմագ ֆարզ խէ տէ, պիւթիւն միլլէթին տիւ-շարը նաումէթ օլմամասը, վէ տէ ճէնք թաալիմինի ունուլ մամալարը իշուէն էճ-նէպի մուհարէպէլէրինէ կէնճ կէօնիւլիւ պէօլիւքլէրի սէլգ իթմէք իճապ խտէր. շան ու շէրէֆ խահիշինին, էսլահա հէվ-վէսինին, մէշագգաթ ու մէվթի իսթիհ-գար ճիհէթինին, վէ ֆէննի հարպ թա-լիմինին պէյն էլ միլլէթ փարագ վէ ը-սըճագ սագլանըլմասը զըմնտա անլէր քեաֆի տիրլէր:»

Միւլիւքիւ միւթթէհիտէ՝ իդոմենէստէն մէմնուէն, վէ մէնտորուն զէքեալէթի-նէ միւթէհայիթէն, վէ Տէլէմագը մաէն կէօթիւրմէլէրինտէն տօլաեը խաէ մէսրու-րէն, Սաղենտտէն ալըլըպ կիթտիլէր: Տէլէմագ խաէ, մուհիպպի սատըքընտան

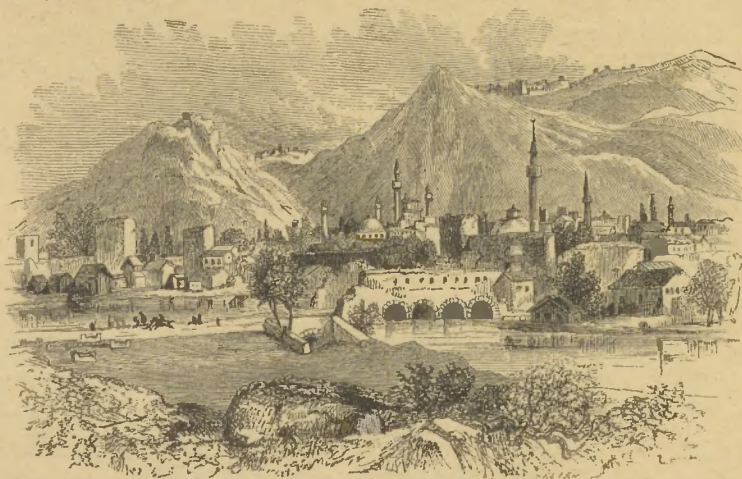
ինֆիրագա մէճսուր օլտուգտա էսէֆի գալպինի զապթ խաէմէզ օլտու:

Միւթթէհիտ մէլիքէր՝ իդոմենէս իլէ վէտալաշմագտա, վէ մուհաէտէյի մա-ագուտէլէրինի նամէֆսուլս սագլաեա-ճագլարը իւզէրինէ անտ գըլմագտա ի-քէն, Մէնտոր՝ Տէլէմագա սարմասար օ-լարագ պուս խտէր, վէ օ՛ տախի անը էշթի շէշմիլլէ ըսլատարագ շէօյլէ սէօյլէր խտի: « Բէսպի շան ու շէօհրէթ էթմէք իւզրէ ազիմէթ իւզրէ պուլուճաուզուլու-տան տօլաեը, պիր սուրուր տուեաւա-եըպ, հիսս էթտիլիւմ շէյ անճագ միւֆա-րիգաթըմըզըն էսէֆի տիր. զանն խտէր սինքի, Մըսըրլըլարըն պէնի գօլթուզու-նուզ ալթընտան գափըպ, վէ պիր տահի տիտար իւմիտի պըրագմամագ իւզրէ սիզտէն ճիւտա գըլմըշ օլմալարընըն մէն-քիւպ սաաթը՝ թէքրարէն կէօզիւմ էօ-նիւնէ կէլիեօր:»

Մէնտոր՝ անը թէսէլլի զըմնտա պու սէօզլէրէ միւսքիթ ճէվապար վէրիպ, « Իշպու մուֆարիգաթըմըզ, տէր խտի. անտէն չօգ ֆարգլը եանի, իլթիեարի վէ մուվագգաթ օլուպ, ազիմէթինիզ խաէ, ֆիւթուհաթ գազանմագ իշուէն տուր. Պէնի՝ օ՛ տէրէճէ սէրի իւթթահրիք շէֆ-գաթտան զիեատէ, հուպպու շէճիանէ իլէ սէվմէլի սինիզ տիր էվլատըմ. պէն-տէն ալըր տիւշմէլլիյէ ալըշընըզ, նիշուէն քի միւտախիմ եանընըլտա պուլամաղսը-նըզ պէնի. մուամէլաթը վագաանըզա՝ Մէնտորուն հուզուրուճտան զիեատէ զէքեալէթ ու ֆազիլէթինիզ րէհպէր օլ սուէն: »

Մէնտոր գըյաֆէթի ալթընտա մէս-թիւր պուլուճան իլահէ, պու քէլամը իրաւ էթտիլի եէրտէ, Տէլէմագը՝ եգիս-եան գալգանը իլէ գուշատըպ, տէրունի գալպինէ խաէ զէքեալէթ ու պասիթէթին րուհու օլան, վէ իքիսինին պիր եէրտէ իճթիմաի միւշթիլ պուլուճան րիւր ճէսա-րէթ եիկիթիլիք, վէ մահճուպանէ ինսա-նիեթթ րէրվէրլիք նէսը էյլէտի,

(Պագիսի սօնրա)

ԱՆՏԻՈՔ . ԱՆԹԱՔԻԱ

Պուրատա լէսմի վաղ օլունան, վէ ուղրունտան Ասի նէհրի ճէլէեան իթմէքտէ պուլունան շիրին շէհր, Կիլիկիանըն գատիմ մէմլէքէթլէրինտէն պիրիսի օլան Անթաքիա շէհրի տիր:

Շէհրի մէզպուր Քրիստոստան 300 սէնէ գատար էվվէլ Սելեւկոս թարաֆընտան իպնա էտիլիպ, պիր բիվտէթէ կէօլէ բէտէրի Անտիգոնոս, վէ տիկէր ըվտէթէ նէզարէն մախտուլի Անտիոք նամըլլա թէսմիյէ իտիրտի:

Ստեփաննոսուն թաշլանմասընտան ոօնրա, իթիգատընը սէթրէ մէճպուր օլուն պիր թաղըմ Բուսլար, վէ Նէհուտիլէր Գըպրըստան վէ Փիւնիկէտէն Անթաքիանա հիճրէթ իտէրէք, օրատա կէօրաիւքլէրի գապուլիտէթ սէպէպիլլէ Բարնարոս առաքեալ Անթաքիանա կիթմիշ, վէ Քրիստոստ ինանանլարա իլք Խրիսթիան իամինի օրատա վէրմիշ տիր:

Պետրոս Առաքեալըն տախի իլք փաթրիքիլք քիւրսիսինի օրատա վաղ

էյլէմիշ օլմասընտան տօլտեք, պիր աւրալըգ տախի Թէուպօլիա տէնիլտիքի Շէհրի խիւսա տիմէք տիր:

Օլ էսնալէրտէ սէքէնէսի 70000է պալիլ օլուպ, վէ ումուրու թիճարէթ պապինտէ քէսպի շէօհրէթի պէղաւէթ էթտիլլնտէն, շարգըն էն մէշհուր շէհրլէրինտէն աոտ օլունմըշ իտի իսէ տէ, ախրէն քէսպի ընդըրաղ էյլէտի:

Շիմտի 10000 գատար միւլթէլիֆ սէքէնէսի օլուպ, փէք ճիւղի մըգտաւը չայ աըր. ումուր թիճարէթլէրի մէյվէ, պալ մօմու, կէօն, վէ Անթաքիա կէօլիւտէն, վէ Ասի նէհրինտէն չըգան երլան պալըղընըն գուրուսունտան իպարէթ տիր:

Շէհրին ճիվարըարընտա փէք չօգ գապըճալար պուլունտուլու, վէ 1872տէ պիր շիտտէթլի հարաքէթ վուգուի իլէ շէհրէ խոտարաթը քիւլլիյէ վէրմիշ իտույի տէրքետար տըր:

Շիմտի պու շէհրի չայլէպ վիլտէթի ճէլիլէսի մէրպուլթաթընտան պիր սանճագ օլուպ, իսկէլէսի տախի իսկէնտէրուն լիմանը տըր:

ՇԷՐԱԻԹ ՄԱ ԻԽԹԱՐ

- 1 **ՖԵԼԷՅԻՆ** իւշիւնճիւ ճիւտի նիւսիւէլերի տախի բէյ տէր բէյ նէշր օլունա-
րագ 30 ճիւզէ իպլաղ օլունաճագ տրր:
- 2 **Ապօնման պէտէլի** բէշին օլարագ 4 ատէտ սիւմ մէճիտիյէ օլուպ. թաշ-
րալար իշուն բօսթա փարասը ալընմաեաճագ տրր :
- 3 **Ապօնէ** եազըլմագ արզու իտէն գէվաթը քիրամըն Պէօեիւք Եէնի խան-
տա իւսթ գաթտա 33 նօմէրօլու օտաեա միւրաճաաթ իթմէլերի, վէ
մէքթուպլարըն միւսի Յովհաննէս Յ. Պալըզճեան իսմինէ օլարագ
գիքը օլունան օտաեա իրսալի լեազըմ տրր :
- 4 **Պէհէր** նիւսիւէսի 3 ղուրուշա վէ միւհիւրլիւ օլարագ անճագ օտասըն-
տա սաթըլըր :
- 5 **Մէգքիւր** օտատա հէր նէվի էվրագը տաավիյէ, թիւճճարիյէ վէ տէֆա-
թիւրի մուհասէպէ, վէ վարագայը սաիրէյի միւթէնէվվիա եազըլըր ,
մամաֆիհ **ՖԵԼԷՔ** ապօնէլերինէ պու ճիհէթլերտէն տօլաեը խու-
սուսի իքրամլար օլունուր :
- 6 **Վէ** հաթթա տէվաթիւրի ըէսմիյէտէն հէր նէվի գուեուտաթ իխրաճը, վէ է-
վամիր թահսիլի, վէ վէքեալէթ, բրօթէսթօ վէ հաճը կիպի մուամէլա-
թըն իճրասը իլէ, հէր տիւրլիւ տաավիինին քէմալը էմնիեթ վէ ինթի-
զամ թահթընտա օլարագ իճրայը մուհաքէմէ վէ մուխասէմէսի զըմ-
նընտա էմնիեթլի զաթլար վէ ալօզաթլար թաեինի, վէ հէր կէօնէ
մէսուլիեթլերինին թէէմինի թէահհիւտ զըլընըր:

Ի Յ Լ Ա Ն

Ֆէլէյին իլք սէնէլիք 24 ճիւզիւ ճիւտէնմիշ օլարագ	60
Իքինճի ճիւտի քէզա	60
Մէպահիսի միւթէֆերրիգա այըճա թապ էթտիւրիլէրէք	40
Սէատէթի ինսանիյէ պահսը պիթ թէֆրիգ ճիւտէտիլէրէք	6
Փայսէրիէճին աթիգ գօճապաշըլըղընըն իլք ճիւզիւ քէզա այըճա ճիւտէտիլէրէք	6
Վէ գավախի նազըր հուրուֆուսն այըր ըիսալէսի	3
ղուրուշա սաթըլմագտա տրր :	